Газета Верховної Ради України

Голос України

№ 234 (2481) ■ Субота, 16 грудня 2000 року ■ Ціна договірна

Чорнобиль: дні і ночі, що були і що будуть...

(Матеріал на цю тему читайте на 7-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

■ *1881 р. У Львові академічне товариство «Дружній лихвар» видало «Антологію руську» — перший збірник української поезії.*

■ *1901 р. Народився генерал армії Микола Ватутін. Командував, зокрема, 1-м Українським фронтом, війська якого визволяли Київ.*

■ *1920 р. Радянські війська розгромили основні сили Нестора Махна.*

■ *1991 р. Казахстан проголосив свою незалежність.*

16 грудня

Обмін товарами ліпше, ніж обмін ударами

«Замість обміну ракетними ударами треба налагоджувати обмін товарами», — заявив Голова ВР України Іван Плющ під час зустрічі з Державним міністром Турецької Республіки Рюштю Кизимом Юдджеленом та депутатами турецького парламенту, які представляють Туреччину на II засіданні спільної україно-турецької економічної комісії. Наші народи повинні не тільки бути добрими сусідами, а й збагачувати один одного. Оскільки на світовому ринку всі ніші вже зайняті, додаткові можливості для розширення торгівлі, на думку І. Плюща, потрібно шукати в двосторонніх домовленостях. Він запропонував турецькій стороні уважніше придивитися до пропозицій України стосовно продажу танків, до можливостей української авіаційної та суднобудівної промисловості. В свою чергу, нас цікавить будівничий та туристичний потенціал Туреччини. Окремі ускладнення, що виникають під час співробітництва, за словами Голови ВР, у жодному разі не свідчать про наявність будь-яких принципових розбіжностей.

Рюштю Кизим Юдджелен зазначив: є всі підстави сподіватися на подвоєння товарообігу між нашими країнами. Він підкреслив, що розвиток відносин між Україною та Туреччиною позитивно впливає на ситуацію і в регіоні, і у світі в цілому.

Завтра — День енергетика

Найважливіша галузь

З нагоди професійного свята працівників енергетичної галузі привітав Прем'єр-міністр Віктор ЮЩЕНКО

У привітанні, зокрема, сказано:

«Щиро вітаю вас з нагоди 120-річчя створення в Україні перших наукових та інженерних громадських об'єднань енергетиків і 25-річчя діяльності Ради старійших енергетиків України!

Енергетика — найважливіша галузь національної економіки, тому питання зміцнення енергетичної безпеки країни, розвитку власної паливно-енергетичної бази, підвищення енергоефективності виробництва постійно перебувають у центрі уваги уряду.

(Закінчення на 7-й стор.).

Алгоритм є, угода буде

Прем'єр-міністри України та РФ Віктор Ющенко і Михайло Касьянов досягли домовленості про те, що україно-російські міжурядові угоди з урегулювання газових взаємовідносин буде підписано не пізніш як 21 грудня. В. Ющенко висловив задоволення проведеними переговорами, заявив, що на цьому етапі переговорів «сторони володіли алгоритмом» усіх проблем у газовій сфері. Питання участі РФ у приватизації, концесії чи якійсь іншій формі управління українською газотранспортною системою під час переговорів не стояло. Планують, що вже 18—19 грудня до Москви вирушать українські експерти для завершення роботи з підготовки двосторонніх документів. Михайло Касьянов, після церемонії закриття ЧАЕС, підтвердив готовність Росії надати Україні допомогу у завершенні будівництва нових енергоблоків Рівненської та Хмельницької атомних електростанцій.

Трагедія

Живими — під землю

Троє загинуло, один з тяжкими тілесними ушкодженнями опинився в лікарні... Трагедія сталася в Кіровограді. Під час проведення земляних робіт стався зсув грунту, і двоє робітників опинилися на глибині п'ять метрів. Після повторного зсуву засипало землею ще двох працівників, **повідомляє наш власний кореспондент Олег БОНДАР.**

Кримінал

Вибивання податків та зізнань

За словами співголови Харківської правозахисної групи (ХПГ) Євгена Захарова, правозахисники констатують: скарг на дії співробітників податкової міліції стає чимдалі більше.

Захаров розповів: до них звернувся «дуже побитий молодий чоловік», який стверджує, що він утік із податкової міліції, де його мордували. Юристи ХПГ звернулися до прокуратури, але порушити справу так і не вдалося. За словами правозахисника, лікар відмовився оглянути потерпілого, дізнавшись, що того побили в міліції, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

УСІ МИ АВТОХТОНИ, УСІ МИ ПРИБУЛЬЦІ

Представляємо нову рубрику: ІСТОРІЯ НАВЧАЄ СУЧАСНИКІВ

На чужих помилках треба вчитися. Вони не підстава для продовження серії дослідів. Бо наперед відомо, чим закінчиться така «лабораторна робота» для її дослідників. Цей урок підказує нам наймудріший Учитель — історія. Але людство чомусь опановує хибну науку: історія вчить, що нічого не може навчити. Напевне, саме тому, заплутавшись у тенетах цієї алхімії, ми вперто натикаємося на глуху стіну і набиваємо синці об власне невігластво.

Історія Криму — це також відкритий урок: як не потрапити в лабіринти міжетнічних конфліктів і релігійних чвар. Читаймо перший матеріал нової рубрики «Історія навчає сучасників» — «Усі ми автохтони, усі ми прибульці». І, ради Бога, навчаймося.

(Матеріал під цією рубрикою читайте на 5-й стор.).

Передплата-2001

Спробуй і виграй!

Сьогодні завершуємо друкувати перелік призів, наданих нашими друзями — спонсорами «Голосу України» для розіграшу серед передплатників. Нам запропонували:

64. ВАТ «Рокитнівський склозавод» (голова правління Григорій Мініч) —5 ящиків пива «Оболонь» у рокитнівській склотарі.
65. Кіровоградське обласне представництво підприємства «Печатный двор» (директор Ігор Кердіваренко) — 5 сувенірних настільних годинників.
66. Видавництво «Фоліо» (м. Харків) — 5 комплектів науково-популярної та художньої літератури.
67. Харківські виробники — 5 електропобутових приладів.

Передплачуйте і вигравайте!

■ *Сьогодні в Житомирі завершується фестиваль «На батьківщині піаніста», присвячений видатному земляку Святославу Ріхтеру.*

■ *Більш як третина населених пунктів України, що постраждали від стихії, залишаються без енергопостачання.*

■ *В Ужгороді створено україно-італійський культурний центр.*

■ *Зовнішній борг України знизився на 2,48 млрд. доларів і становить 9,96 млрд. доларів.*

P. S.

Енергоблок зупинили — проблеми ЧАЕС відкрили

Парламентська хроніка

Мільйон тому, хто доведе

Вечірнє засідання 14 грудня

У парламенті продовжилось спеціальне засідання у «справі Гонгадзе». Голова СБУ Л. Деркач повідомив, що для розслідування кримінальної справи за фактом зникнення Г. Гонгадзе виділено групу найдосвідченіших працівників СБУ, залучено підрозділи центрального та регіональних управлінь, а також спецслужби СНД. Однак на даний момент відомостей, які дали б змогу знайти Гонгадзе, не одержано. Коментуючи заяву О. Мороза, Л. Деркач запевнив, що за час його керівництва Службою безпеки «жодного доручення протиправного характеру їй не давалось». Голова СБУ стверджував, що аудіозапис розмов Президента — фальшивка.

В обговоренні цього виступу лунали різні оцінки. Скажімо, фракція УНР вбачає в усій цій заплутаній історії ознаки кризи правоохоронної системи України. Депутат Д. Чобіт («Батьківщина») запропонував видати премію в мільйон гривень тому, хто доведе причетність чи непричетність вищих посадовців до останніх резонансних подій. Позафракційний депутат С. Головатий розповсюдив серед депутатів та журналістів заяву майора запасу СБУ М. Мельниченка, яку він написав перед від'їздом за кордон, а потім озвучив на відеоплівці, котру було продемонстровано в парламенті на денному засіданні. О. Мороз запропонував перейменувати вулицю Банкову в Києві на вулицю Гонгадзе.

Постійний представник Президента України в парламенті Роман Безсмертний закликав депутатів розрізнити у цій справі дві складові: політику і право. На його погляд, якщо й пред'являти сьогодні претензії силовим органам, то за те, що «вони допустили, щоб знайдене в Таращі тіло безконтрольно переміщувалося помічником народного депутата».

Після бурхливого обговорення та міжфракційних консультацій, лише о 19-й вечора парламент схвалив постанову за підсумками спеціального засідання (235 — «за»). У ній ВР рекомендує Президентові України звільнити з посади міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка, парламенту — заслухати звіт Генерального прокурора Михайла Потебенька про діяльність прокуратури «у справі Гонгадзе», зобов'язує Генпрокуратуру провести комплексну експертизу матеріалів, пов'язаних із зникненням Г. Гонгадзе.

Юліана ШЕВЧУК.

Геть руки від пільг

Ранкове та денне засідання 15 грудня

Чи не найгарячішим питанням порядку денного цих засідань виявився законопроект про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів щодо пільг з оплати спожитої електроенергії. Простіше кажучи, йдеться про скасування пільг з оплати електроенергії, які згідно з чинним законодавством мають працівники міліції, прокуратури, суду, служби захисту рослин, пожежники тощо. Доповідаючи це питання, заступник міністра енергетики Юрій Саква зазначив необхідність скасування таких пільг для 6 категорій громадян, залишити їх ветеранам війни, Збройних сил, мешканцям 30-кілометрової Чорнобильської зони та деяким іншим. Парламентарії, а насамперед Юрій Донченко, який виступав від Комітету ВР з питань соціальної політики та праці, відразу заявили про неприпустимість прийняття такого законопроекту і були одностайні в тому, щоб його відхилити. Депутати і профільні парламентські комітети виходили з того, що запропонований законопроект суперечить положенням Конституції України, бо звужує права, та знижує рівень життя громадян. Інша річ — пропозиції впорядкувати ці пільги. Якби такий законопроект було подано, багато хто з депутатів підтримав би його.

На цьому тлі ще один розглянутий законопроект про внесення змін до закону про цінні папери і фондову біржу здавався не таким актуальним, але це лише на перший погляд, коли не знати, що в Україні цінних паперів в обігу більше, ніж грошей. Обсяги обігу цих паперів, як зауважив заступник голови Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку Сергій Бірюк, становлять 25 млрд. грн. Проблема торкається інтересів 17,5 млн. зареєстрованих власників таких паперів. Разом з тим питання остаточно не врегульовано.

Подані на розгляд депутатів законопроекти про цінні папери, фондову біржу запропоновано відправити на доопрацювання. Особливу увагу пропоновано звернути на норми відповідальності офіційних учасників фондового ринку, а також на розділ, присвячений розкриттю інформації про цінні папери. За даними Сергія Бірюка, з численних акціонерних товариств, які мають акції на мільярди гривень, лише 9 тисяч надали порівняно відкриту інформацію про свою діяльність. Олександр Єльяшкевич запропонував розпочати процес гласності в обігу цих паперів з оприлюднення вищими посадовими особами держави інформації про володіння такими документами. Для прикладу він назвав вчинок першого заступника Голови Верховної Ради Віктора Медведчука, який свого часу оприлюднив такі дані стосовно себе. Лише в такому разі, наголосив О. Єльяшкевич, у деяких керівників правоохоронних органів буде менше підстав для шантажу вищих посадових осіб держави, насамперед парламентського корпусу.

На денному засіданні парламентарії розглянули законопроект про розвідувальні органи України, а також «різне», торкнувшись злободенних проблем життя держави. Зокрема, було запропоновано створити слідчу депутатську комісію для з'ясування обставин, наведених у свідченнях майора СБУ Мельниченка.

Анатолій БЕНЬ.

Голова Верховної Ради відзначає брак нової інформації для можливих коментарів звинувачень на адресу Президента

Сьогодні Голова Верховної Ради Іван Плющ в інтерв'ю телекомпанії «Новий канал» відзначив брак нової інформації для того, щоб робити якісь висновки і у справі Гонгадзе, і щодо звинувачень на адресу Президента. *«Головний принцип, яким я зараз керуюся, — не нашкодити»*, — підкреслює Іван Плющ.

«У тому, що відбувається нині в парламенті, забагато форми і замало змісту», — вважає спікер, нагадуючи, що на сьогоднішній день все ще не відомі результати експертизи плівки і тіла, знайденого в Таращанському районі.

Раніше Іван Плющ критикував генеральну прокуратуру за надмірну закритість справи від громадськості.

14 грудня 2000 року.

Прес-секретар Голови Парламенту Віктор Уколов.

Звернення до співвітчизників — ще не алібі

Думки з приводу

Отже, сесійний зал парламенту позавчора знову став «кінозалом». Чергова порція відеосеріалу «Микола Мельниченко звинувачує» в одних глядачів поглибила шок від побаченого і почутого днями раніше. Інших —активізувала до пошуків «презумпції невинуватості» головних дійових осіб піддиванної творчості майора в запасі.

Настільки активізувала, що лідер «Відродження регіонів» Олександр Волков згадав про свою давню обіцянку: «самому докопатися до істини» у справі зниклого Георгія Гонгадзе. По-перше, колишній радник Президента «на мільйон відсотків упевнений, що Кучма не винний». По-друге, хоч і без зазначення відсотків, переконаний, що «Олександр Мороз займається пропагандою власного іміджу». По-третє, для власного розслідування в депутата Волкова є не тільки ідеологічні причини. Відразу після зникнення Георгія і загадкового анонімного дзвінка в грузинське посольство він «неофіційними каналами» зв'язався з відомим київським авторитетом Кисилем. Той, як людина справи, відповідально запевнив: жодне з кримінальних угруповань немає відношення до викрадення Гонгадзе. Йому здається, що до цієї справи причетні працівники спецслужб (зауважмо, здається не лише Олександру Морозу, а й досвідченому «авторитетові», що це справа не простих кримінальників). Головний «відродженець» дуже скептично сприйняв і показання Мельниченка: «Я знаю цю людину, я з ним розмовляв, він і двох слів сказати не може. А тут так чітко все вимовив». Без сумніву, переконливий доказ фальсифікації відеопоказань!

О. Волков має і «нову інформацію про знайдене у Таращі тіло»: на ньому, з'ясовується, не було тих ідентифікаційних прикрас, які описували колегам Георгія місцеві пінкертони. Але ця деталь — дрібниця порівняно з інформацією представника Президента в парламенті Романа Безсмертного. За його даними, таращанське тіло... «незаконно переміщалося одним з помічників народного депутата»(!). Господи, всі такі обізнані, а немає відповіді на «просте» запитання — що все-таки сталося з керівником «Української правди».

Натомість нас засипають зверненнями, в яких помітно зміщено акценти з основної теми до «позажанрових ідей». Голова СБУ Леонід Деркач не може вшанувати прохання депутатів — «добровільно подати у відставку, аби дати можливість провести об'єктивне службове розслідування і таким чином довести свою чесність», бо, на його думку, «піти у відставку і захистити свою честь — це неправильно». І тому він пішов правильним шляхом: через епістолярний жанр — звернення до співвітчизників. Крім зрозумілого висновку — це все провокація, бо «без дозволу і підстав ніхто нікого не слухає» (а може, офіцер спецслужби і справді мав «добро» на прослуховування: усе-таки пан Деркач — людина компетентна, хоч, як випливає з його зізнання, не зовсім обережна), голова СБУ погрожує... ініціаторам своєї поки що гіпотетичної відставки. «Я думаю, що багатьом депутатам Верховної Ради варто було б вийти на трибуну і покаятися перед народом, пояснивши походження мільйонних рахунків на Заході, і чесно піти, звільнивши дорогу тим, хто буде будувати демократичну, незалежну, процвітаючу Україну». На жаль, Леонід Деркач не «розжував» нам, співвітчизникам, кого він обрав претендентами на покаяння: опозиційних депутатів, які активно форсують «тему дня», але не запідозрені у великих статках. Чи шанс будувати демократичну Україну залишається тільки в тих, хто, може й має закордонні рахунки і вілли, на Флориді, наприклад, але при цьому впевненість у фальсифікації звинувачень зашкалює у них за допустиму межу відсотків?

Власник цифрового диктофона з відеокасети і в письмовій заяві до співвітчизників (її копії роздано і журналістам) стверджує: «За наказом Кучми Л. Д. голові ДПА Азарову М. Я. знищуються не підконтрольні режиму засоби масової інформації, ...підприємства, банки, фонди». Зрозуміло, що у головного податківця цілком протилежна оцінка ситуації. Його служба, переконує нас п. Азаров, перед свободою слова і політичної позиції чиста, як власне сумління.

Тим часом опозиційно налаштована до «героїв серіалу» частина депутатів закликає їх добровільно піти у відставку. Олександр Мороз вважає, і в цьому його підтримує більшість колег: «Особливість розгляду цього питання в парламенті полягає в тому, що всі присутні знають суть справи, знають, що моя заява правдива, а записи розмов у Президента справжні». Але між учасниками дискусії пролягла межа, по один бік — ті, хто не хоче залишати все так, як є. По другий — ті, хто бажає вигородити винних у кримінальних діяннях. Лідер соціалістів розуміє і позакулісні нюанси цього скандалу: ситуацією хочуть скористатися деякі олігархи, яким вигідно усунути силовиків від владного олімпу, щоб розширити простір для себе. Під шумок вони спробують змістити ненависний їм уряд Ющенка, прогнозує О. Мороз. Цього допустити не можна.

В умовах повного «потурання свободі слова», про що невпинно твердять усі запідозрені в її придушенні, директор української служби Радіо «Свобода» Роман Купчинський повідомляє, що йому недавно передали «вітання» нібито від керівництва СБУ: якщо і надалі в ефірі так висвітлюватимуть події довкола плівки, є можливість «прикрити лавочку». А наш власкор у Чернігівській області С. Павленко передав інформацію про факт вилучення працівниками міліції 1200 примірників газети обкому СПУ «Рубіж», де йшлося про розслідування справи Гонгадзе...

Тим часом Президент України вищий від усіх цих вируючих пристрастей. Він «філософськи ставиться» до скандальних заяв у Верховній Раді, як і до рекомендацій вирішити деякі кадрові питання. Він обіцяє зробити остаточний висновок після «результатів вивчення цієї проблеми». Л. Кучма і раз «з усією відповідальністю заявляє, що аудіозаписи —провокація. Таких розмов за моєю участю не було і просто не могло бути». Тим більше, доводить Президент, що після однієї з передач «Епіцентру» Георгій Гонгадзе сфотографувався поряд з ним. А якщо сьогодні немає захисту для журналістів, то «треба зробити так, щоб такий захист був обов'язково». Усе просто, з'ясовується...

Людмила КОХАНЕЦЬ.

ЗАКОНоДАВець

Депутати не бажають, щоб водії зайве платили гроші

Нова норма. Верховна Рада України прийняла Постанову «Про Постанову Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2000 року № 1276 «Про внесення змін і доповнень до постанов Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 року № 1388 та від 31 грудня 1993 року № 1094».

Це означає, що у такий спосіб **парламент відреагував на два досить незручні для громадян положення урядової постанови,** а саме на те, що:

1) водій повинен мати при собі, крім інших документів, чинний договір обов'язкового страхування цивільної відповідальності власника транспортного засобу (нова редакція підпункту «е» пункту 2.1 Правил дорожнього руху);

2) водій, якому власник транспортного засобу передав в установленому порядку (скажімо, дав довіреність) право користування і (або) розпорядження ним іншій фізичній чи юридичній особі, мусить отримати в підрозділах ДАІ реєстраційний талон, що підтверджує право користування і (або) розпорядження (доповнення п.15 Правил державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів...).

Свої рішення КМ обгрунтував благородно — необхідністю «забезпечення захисту інтересів власників транспортних засобів». Насправді виходить навпаки — ускладнюється реалізація громадянами своїх прав і, як зазначено в постанові Верховної Ради, це призвело «до посилення соціальної напруженості в суспільстві». Парламент виходив з того, що **згідно з цими урядовими нововведеннями, наші і без того збіднілі громадяни — власники транспортних засобів, муситимуть витрачати кошти на:**

— укладання відповідних договорів страхування цивільної відповідальності (в середньому до 100 гривень);

— штраф у разі накладення відповідного адміністративного стягнення за відсутність «страховки»;

— тимчасовий реєстраційний талон ДАІ, що на додачу до довіреності має підтверджувати право користування транспортним засобом.

Крім того, Верховна Рада констатувала, що зазначені рішення КМ не відповідають частині другій ст.16 Закону України «Про дорожній рух» (у частині наявності чинного договору обов'язкового страхування цивільної відповідальності власника транспортного засобу), а також суперечать Конституції України (у частині встановлення адміністративної відповідальності за порушення Правил дорожнього руху в разі відсутності у водія договору обов'язкового страхування цивільної відповідальності власника транспортного засобу — відповідно до п.22 ч.1 ст.92 Основного Закону адміністративна відповідальність може бути встановлена виключно законом України).

З огляду на це, **Верховна Рада постановила рекомендувати Кабінету Міністрів України скасувати нововведення** у Правилах дорожнього руху (підпункт «е» пункту 2.1) та у Правилах державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок положення, що передбачає видачу тимчасового реєстраційного талона на період дії документа, який підтверджує право користування транспортним засобом.

Звертаємо увагу, що **прийняття Верховною Радою вказаної постанови не означає автоматичного скасування цих рішень КМ.** Парламентська постанова — рекомендаційна за характером, оскільки за Конституцією ВР не має права скасовувати акти органів виконавчої влади, у т. ч. урядові. Правом скасовувати акти Кабінету Міністрів України наділений Президент України (п.16 ч.1 ст.106 Конституції України).

Для довідки: на момент підготовки цього матеріалу до друку КМ не змінив жодне з вказаних у постанові ВР рішень, а також не вніс на розгляд Верховної Ради законопроект про обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, знехтувавши у такий спосіб рекомендації Верховної Ради. Стежте за публікаціями «Голосу України» на цю тему.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України:

«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності».

Микола МЕЛЬНИК, кандидат юридичних наук.

Анатолій БЕНЬ, оглядач «Голосу України».

Щоб захист журналістів був обов'язковий

Іван ПЛЮЩ: Без власника на селі не буде відродження

Таким був провідний висновок великої і змістовної промови Голови Верховної Ради Івана Плюща на зборах Селянської спілки України. Зборі відбулися вчора з нагоди 10-ї річниці цього неполітичного громадського об'єднання.

Не політичного за гаслами, але без жодних перебільшень скажу: найвищої політики на селі. Політики конкретних справ і дій. Підсумувавши діяльність спілки за минулі роки існування, і голова її Іван Мозговий, і всі інші промовці зосередили увагу на основних напрямах роботи в сучасних умовах. Серед найважливіших із них — ініціювання і безпосередня участь спілки у конче потрібній, на думку спілчан, Національній програмі відродження села.

Майже всі промовці відзначали потребу об'єднання політичних партій сільського спрямування в одне могутнє громадське об'єднання, яке зможе належно обстоювати інтереси села в усіх державних структурах, зокрема у Верховній Раді.

Іван Плющ підтримав ідею створення єдиної селянсько-політичної партії і порадив учасникам зборів не чекати початку цього руху зі столиці, а розпочинати його знизу, на місцях. Іван Степанович наголосив також на підвищенні ролі місцевих органів влади, передусім сільських рад у реформуванні села, які здебільшого очікують допомоги з центру. А оце постійне, ще з радянських часів, сподівання села на допомогу призводить лише до погіршення становища в ньому. Село і сільськогосподарське виробництво врятує тільки реальний і ефективний власник не лише споруд, а й землі. Розпочатий процес реформування власності на селі саме і є тим великим і значним напрямом роботи держави, переконаний Іван Степанович. Він запевнив учасників зборів, що Верховна Рада найближчим часом прийме новий Земельний кодекс України і всіляко сприятиме відновленню села на ринкових засадах.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Фотофакт

Учасники студентської голодовки 1990 року провели на майдані Незалежності акцію проти «потоку дезінформації» у справі зникнення журналіста Георгія Гонгадзе.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Приватизація

Торги «по-голландськи» — навпаки

Перший аукціон на Волині з продажу об'єктів незавершеного будівництва за, так званим, «голландським» методом (зниження ціни лота) відбувся в Луцьку.

На торги виставили лише один лот — цегельний завод з будівельною готовністю 50 відсотків, що в селі Любче Рожищенського району. Його стартова ціна не перевищувала 14 тисяч гривень. Але вже після кількох пропозицій вона не знизилася, а навпаки —зросла у сім разів. Об'єкт «пішов з молотка» за 100 тисяч гривень.

— Незважаючи на те, що сьогодні «голландський» метод не спрацьовав, він є доволі перспективним нововведенням, — зазначив заступник начальника регіонального відділення Фонду держмайна України Василь Крутій.

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

Проекти

Вокзальне містечко європейського рівня

Через декілька років Київський залізничний вокзал стане одним з найкращих у Європі. Якщо проект його реконструкції вартістю 31,4 мільйона доларів підтримають інвестори. Замовником робіт виступить «Укрзалізниця», підрядників визначатимуть на тендерній основі.

Про це йшлося на нараді в Київській міській держадміністрації за участю міського голови Олександра Омельченка.

Зокрема, проектом передбачено заміну вокзального фасаду, будівництво другого виходу із станції метро «Вокзальна», нового павільйону, паркінгів над вокзалом на 4,5 тисячі автомобілів, бізнес-центру, ескалаторів тощо. А також реконструкцію привокзальної площі, перепрофілювання оптово-роздрібного ринку на ярмарок.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Після тривалої і тяжкої хвороби помер Верховний архієпископ Української греко-католицької церкви Мирослав-Іван кардинал Любачівський. Похорони М. Любачівського відбудуться наступного тижня у Львові, орієнтовно в середу. Після похорон відбудеться Синод УГКЦ, на якому буде прийнято рішення про нового главу церкви. Співчуття всім греко-католикам висловив Папа Римський Іоанн-Павло II.

***

Співчуття у зв'язку з кончиною глави УГКЦ висловив Президент України Леонід Кучма. «Пішов із життя видатний релігійний діяч, відомий богослов, котрий залишив помітний слід у новітній історії України, —йдеться в посланні глави держави архієреям, духовенству та мирянам УГКЦ. — Визнання та повагу отримали його богонатхненні турботи про відродження свободи, духовних цінностей і моральності українського народу. Подвижницька відданість Блаженнішого Владики високій місії, мудрість та толерантність — зразок для мільйонів віруючих».

Спорт

Про відпускників, «пожежників» та новачків...

■ **Футбол**

19 грудня гравці чемпіона країни і лідера нинішнього турніру київського «Динамо» повернуться з відпустки. Того дня об 11.00 вони долатимуть кросову дистанцію на своєму стадіоні. А наступного — знову крос і заняття аеробікою.

Перед повторним матчем 1/4 фіналу розіграшу кубка Італії до автобусу клубу «Інтер» зловмисник кинув пляшку із запальною сумішшю. Пожежу швидко загасили. Цікаво, що в ролі пожежників виступали й самі гравці. Але їм не вдалося впоратися з іншою «пожежею». У першому матчі «Інтер» поступився з ганебним рахунком — 1:6, у повторному — задовольнився нічиєю (0:0) і вибув із розіграшу.

Чеченський клуб «Терек» наступного року виступатиме у другій лізі першості Росії. Його керівництво нині заклопотане пошуком місця, де мають проходити матчі. І робити це треба хутко. Адже до 25 грудня потрібно назвати свою домашню адресу. Звичайно, ліпше б на цій багатостраждальній землі панували футбол, мир і злагода, ніж господарювала війна. Але, на жаль, не все відбувається так, як бажається...

Яна традицій не порушує

■ **Плавання**

Чемпіонат Європи (25-метровий басейн). Валенсія. Дворазова олімпійська чемпіонка харків'янка Яна Клочкова переможних традицій не порушує. Вона завоювала золоту медаль на дистанції 400 метрів комплексного плавання, випередивши срібну призерку —Оксану Верьовку з Росії — аж на дві секунди.

У доробку збірної України — ще дві нагороди. «Срібло» дісталося чоловікам в естафеті 4 х 50 метрів комплексного плавання. Бронзова відзнака в Олександра Волинця на дистанції 50 метрів вільним стилем.

На цих змаганнях були встановлені також європейські рекорди. Золоту медаль на дистанції 100 метрів з рекордним часом виборов італієць Масиміліано Россоліно. А німкеня Аніка Мельхорн на дистанції 200 метрів батерфляєм поліпшила майже на секунду попереднє вище досягнення Мети Якобсен із Данії.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

У номер

■ **Луганськ**

І цегла «хворіє» на туберкульоз

Колектив Лисичанського протитуберкульозного диспансеру нещодавно відсвяткував новосілля. А тим часом покинуте старе приміщення стало об'єктом підвищеного інтересу населення: приваблював дармовий будматеріал. Будинок почали розбирати по цеглині, без огляду на те, що всяка річ може стати причиною захворювання на туберкульоз. Попередження фахівців ніяк не вплинули на населення. Місцева влада розпорядилася провести подвійну дезінфекцію будинку, інших приміщень та територій колишнього диспансеру.

■ **Одним абзацом**

■ Підводну телекамеру, розроблену одним з київських конструкторських бюро, почали використовувати у водах Дніпра біля херсонських причалів. Телебачення дає змогу в короткі терміни здійснити профілактичний огляд підводної частини судна без заходження в док.

■ У Донецьку триває всеукраїнський конкурс виконавців патріотичної пісні «Україно, зоре моя».

■ «Чорний човен неволі» — так називається щойно видана книга-спогад житомирського письменника Анатолія Шевчука, який за часів застою проходив через «мордовську академію».

■ Реалізовано більш як 500 цистерн з контрабандним пальним, затриманих правоохоронцями на станціях «Щорс» та «Конотоп» (Чернігівська область).

■ З ініціативи Чернівецької облдержадміністрації розроблено програму впровадження в області нетрадиційних джерел енергопостачання, зокрема, сонячних батарей та мікроелектронних енергозберігаючих пристроїв.

■ Благодійну акцію для своїх однолітків влаштували учні Іванівської середньої школи, що на Херсонщині. На кошти, виручені від продажу різноманітних виробів, виготовлених власноруч на уроках праці, діти придбали шкільне приладдя для семи учнів з малозабезпечених сімей.

■ Рекорд дешевизни землі на Житомирщині встановлено в Радомишльському районі: земельну частку паю передано за сто гривень, хоч у сертифікаті зазначено вартість 14 тисяч 300 гривень.

■ **Чернівці**

Селяни знову зі світлом

На Буковині в Сокирянському і Кельменецькому районах, що постраждали від стихії, відновлено енергопостачання і телефонний зв'язок.

А тим часом завершила роботу комісія з обстеження гірських річок, створена з ініціативи Чернівецької облдержадміністрації, яка мала вивчити можливості започаткування на Буковині малої гідроенергетики. Фахівці підготували розгорнутий план використання водних артерій. Мета — поліпшення місцевого енергопостачання. Зокрема, спеціалісти вважають за доцільне відбудувати малі гідростанції, зведені в області у повоєнні роки, а також спорудити кілька нових гірляндних ГЕС. Облдержадміністрація вже розпорядилася створити підрозділ, який займатиметься будівництвом та експлуатацією малих ГЕС.

■ **Київ**

Банкіри — акторам

У столичному Національному драматичному театрі імені Івана Франка відбулося вручення ветеранам сцени почесних стипендій, запроваджених банком «Аваль». Відтепер 18 колишніх акторів одного з найвідоміших театрів країни одержуватимуть щомісячну 100-гривневу допомогу банку, який з вересня нинішнього року є головним спонсором цього театрального колективу. Вручаючи стипендії, народний депутат України, почесний президент банку «Аваль» Федір Іванович Шпиг відзначив, що сьогодні вельми важливо підтримати людей, які впродовж десятиліть служили мистецтву.

«Аваль» почав. Хто наступний?

За повідомленнями власних кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Фото Олександра ЛЕПЕТУХИ.

Оголошення

Студенти проти «потоку дезінформації»

Питання про візи поки що не обговорюють

Надзвичайний та Повноважний Посол Республіки Болгарія в Україні Александр Димитров на зустрічі з журналістами назвав 2000 рік вельми успішним для народу і керівництва своєї країни.

Підстави для такої заяви, треба зазначити, дуже вагомі. За останній рік у межах економічних реформ у країні створено більш як 160 тис. нових робочих місць, рівень інфляції знижено до 9 відсотків, валютні резерви восьмимільйонної країни становили 3,5 млрд. доларів.

Позитивні економічні та політичні зміни в країні дали можливість їй стати кандидатом на вступ до ЄС у 2003 році. Уже нині відмінено візи для громадян Болгарії у разі відвідання країн шенгенської зони. Як висловився А. Димитров, «ми встигли подолати «шенгенську стіну» і гордість за цей успіх позитивно впливає на національну самосвідомість».

Щоправда, вступ до «європейського клубу» накладає на кандидатів і певні обов'язки. Одна з найнеприємніших вимог ЄС для Болгарії — впровадження візового режиму з Україною. Посол недвозначно заявив, що його країна не хоче вводити візи і «питання про це поки що не обговорюється».

Окрім того, у болгар узагалі немає претензій до України та її громадян. В основному джерелом проблеми є транзит через нашу територію громадян третіх країн.

Утім, ситуація не безнадійна. За словами Александра Димитрова, після відомих подій «було багато емоцій, але розум підказує інші рішення». Виходом із ситуації, що склалася, може стати заплановане на січень наступного року підписання угоди про ремісію. Домовленості про це було досягнуто під час нещодавньої зустрічі в Софії керівників МВС наших країн.

Але такі заходи не розв'язують проблеми повністю. Єдиним, як на мене, кардинальним рішенням для виходу із ситуації, що склалася, може стати подолання Україною «шенгенської перепони» під час інтеграції в європейське співтовариство. І тут уже нам вибирати —мати цю перепону за спиною чи стояти, уперршись у неї носом. Зі свого боку, Болгарія готова в міру своїх сил сприяти нашому найшвидшому вступу до ЄС і, як наслідок, входженню до шенгенської зони.

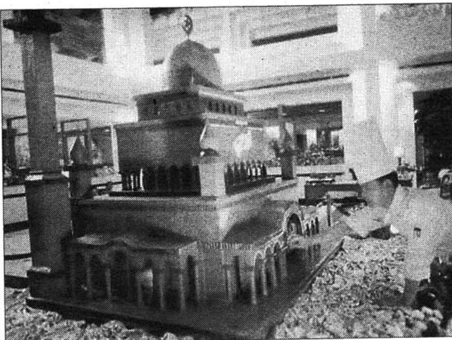
Олег ДЕНИСОВ.

А все-таки він є

Британський вікарій Клів Еванс, який ще недавно працював в одній із середніх шкіл Нортгемптонширу, був змушений вибачитися перед батьками своїх учнів за те, що... засумнівався в існуванні Санта-Клауса. А точніше — посіяв зерна сумнівів у вразливих душах школярів. Річ у тім, що Еванс, до обов'язків якого входило проведення передсвяткових розмов з учнями напередодні Різдва, запевняв дітей: насправді Санта-Клауса не існує. Батьки, дізнавшись про таке паплюження ідеалів світлого свята, обурилися. Звісно, директор школи (яка, до речі, утримується на батьківські гроші) не міг не дослухатися до протестів дорослих. Еванс дістав сувору догану і був змушений письмово вибачитися.

Фото АП.

Дім, який збудував кондитер

27 грудня закінчується священний мусульманський місяць Рамадан. Кондитер із Джакарти вирішив підготуватися до цієї події заздалегідь: шоколадний торт уже практично готовий. Для його виготовлення знадобилося майже 380 фунтів шоколаду.

Фото АП.

Відкриття в ботаніці

Співробітник Сіднейського Королівського ботанічного саду доктор Пітер Вестон заявив журналістам, що його група відкрила новий біологічний вид австралійської флори. Як повідомляє агентство Рейтер, ідеться про раніше не відоме науці вічнозелене дерево. За словами науковців, воно має історію, що налічує понад 90 млн. років, і колись зростало на всій території праматерика Гондвана. Згодом, як вважають учені, через зміну кліматичних умов прадавня рослина змогла вижити лише на Австралійському континенті. Нині в Австралії не більш як сто екземплярів цього унікального дерева.

Кіборги вже не фантастика

У лондонському Музеї науки виставлено новий дивовижний експонат: робот, яким керує мозок живої риби. По суті, електронне створіння вже не робот, а біоробот — в ньому використано мозок міноги. Рибу вміщено в особливу посудину, заповнену водою, а в одну з ділянок її мозку вживлено електроди. Через них передається незначна візуальна інформація від кількох сенсорів, встановлених на зовнішній поверхні робота. У відповідь мозок генерує імпульси, що знімають інші електроди і передають на електродвигуни, за допомогою яких робот пересувається. Фактично єдине, на що він здатен, — це реагувати на зовнішнє джерело світла і намагатися наблизитися до нього. Розробку виконала група вчених із Північно-західного університету Чикаго (США). Найпершою метою науковців було дослідження поведінки мозку живих істот під час керування рухом. Автори сподіваються використати результати дослідження під час створення штучних протезів рук і ніг, керованих безпосередньо головним мозком.

У Флориді злетіла ракета. Випадково

В аеропорту американського міста Бартоу (штат Флорида) з-під землі злетіла невелика навчальна ракета часів другої світової війни, повідомляє агентство ЮПІ. За даними слідства, ніким раніше не помічена, вона здетонувала від палаючої трави, з шумом піднялася з-під землі, пролетіла близько 30 метрів, вдарилася об паркан і впала.

Потерпілих немає. З будівель, що були неподалік і входили в комплекс аеропорту, всіх людей було евакуйовано. Ракету перевірили фахівці-піротехніки, небезпечних компонентів в ній не знайдено.

Поліція обстежує місцевість на предмет наявності інших таких ракет. Відомо, що під час війни на місці нинішнього аеропорту була база ВПС. За припущеннями фахівців, після її розформування в землі могла залишитися якась кількість боєприпасів.

Лічильник як член сім'ї

А як у них?

Подорожчання нафти на світовому ринку змусило засісти за нескладні арифметичні розрахунки навіть тих німецьких громадян, хто поняття не має, що таке баррель. Десь там, далеко від Німеччини, країни ОПЕК підвищили ціни на чорне золото, і раптом кожний виявив себе однією із ланок нерозривного класичного ланцюжка: нафта — паливо — транспортні витрати — роздрібна торгівля — сфера послуг — людина. Але якщо з купівлею відеотехніки можна певний час і не поспішати та й автомобіль залишити в гаражі, а користуватися громадським транспортом, то без тепла у квартирі в холоднечу, електрики й газу аж ніяк не обійтися. А всі ці найважливіші джерела енергії нинішньої зими в Німеччині значно подорожчають. Особливо солярка, якою опалюють більшість помешкань. Тепер пересічному громадянинові доведеться додатково викласти за комунальні послуги приблизно 800 марок на рік.

Сьогодні тема «як заощаджувати тепло?» за важливістю обговорюваних у державі питань мало не на першому місці. То як у цій ситуації збираються вчинити ощадливі німці?

Громадське опитування показало, як відреагували на підвищення цін на нафту громадяни Німеччини. З'ясувалося, що 28 відсотків не відреагували ніяк. 32 відсотки опитуваних відповіли, що рідше користуватимуться автомобілем, 48 — збираються або рідше опалювати свої квартири, або знижувати температуру.

Слід зазначити, що в питанні заощадження тепла, води, електроенергії чи газу більшого, аніж у Німеччині, навряд чи можна досягти. Не варто казати, наприклад, про те, що вагони трамваїв, автобусів чи метрополітену оформлено цікавими та яскравими плакатами, які закликають берегти воду, тепло, ресурси, все, що дала людині природа. Це щоб ніхто не забував про предмет загальної турботи. Але можливість заощаджувати ресурси на побутовому рівні тут дорівнює життєвій потребі. Бо вартість усіх цих задоволень — жити в теплі, митися у ванні, пекти пироги — досить висока. Скажімо, якби я витрачала електроенергію, воду, газ, не кажучи вже про опалення, як це робила в Києві, хоча і вважала себе доволі свідомою щодо цього громадянкою, то, мабуть, мій бюджет такого навантаження тут не витримав би.

... В'їхавши до орендованої квартири у Франкфурті, я звернула увагу на невеликий, схожий на настільний годинник, пристрій. Довго не могла розібратися з іграшкою, що цокала. З'ясувалося: справді, спеціальний годинниковий механізм, який дає змогу регулювати температуру опалення в різний час доби. «Годинник», як я його називаю, сам вимкне чи ввімкне опалення в потрібний час і саме на стільки градусів, на скільки ви його запрограмували. І зовсім, з'ясовується, не обов'язково залишати гріючими радіатори, коли вдома нікого немає — перед вашим приходом «годинник» увімкне вам тепло. Можна, звичайно, залишити радіатори для обігріву порожньої квартири, але й платитимете відповідно. Спочатку я частенько забувала вимкнути тепло, але після перших рахунків із комунальної служби моя пам'ять покращилася. І вже, звісно, коли в тебе встановлено лічильник біля кожного крана, то абсолютно неможливо залишити цей кран увімкненим — нехай білизна полощеться, поки розмовляєш по телефону з приятелькою. До речі, те саме можна сказати і про телефон. У Німеччині з ними все дуже визначено: слухавку зняв — лічильник запрацював, а вдень він «крутиться» вдвічі швидше. Одного разу мене запросили з нагоди дня народження хазяйки мої добрі знайомі, досить заможні люди. У квартирі було, скажемо так, свіжо. Коли гості зібралися, господар запитав: «Не заперечуєте, якщо я не вмикатиму опалення? Нас тут багато, холодно не буде...». Звісно, ніхто не заперечував. Мені цікаво, як 48 відсотків громадян збираються зменшити споживання тепла, якщо цю проблему — його заощадження — вони, на мій погляд, уже давно розв'язали? А з другого боку, коли полічити, що замість звичних 130 марок за комунальні послуги мені тепер доведеться платити 200, то варіанти можливі. Наприклад, мої сусіди полічили, що опалювати квартиру електрообігрівачем коштуватиме дешевше, аніж соляркою. Тому вони збираються його придбати і мені радять не відкладати.

— А, встигну, — відмахнулася я.

— Але ж виробники електрообігрівачів теж не сплять, зросте попит — підвищиться ціна, — заперечили вони.

А й справді. Не вмію я все-таки ці «лічильники» вмикати...

Торік по одній із програм німецького телебачення показали сюжет: у квартирі, де проживала жінка з трьома дітьми, відключили опалення. За несплату. Тележурналісти запросили того, хто відключив тепло зі службового обов'язку.

— Мені дуже жаль, що дітям холодно, — сказав він, — але в мене також сім'я, про яку я маю турбуватися. Утримувати ще одну я не можу, як і працювати собі на шкоду.

Я через недосвідченість обурювалася: ось він, вищир капіталізму! Поки мене знову-таки не «просвітила» приятелька:

— Не розумію твого обурення. Адже тепло не з'являється із нізвідки — хтось на нього працює і комусь воно коштує грошей. У цьому разі — цілком конкретним людям, приватній фірмі, яка обслуговує цей будинок. Тобі ж до не спаде на думку взяти щось у магазині без грошей?

... Це дуже незвично — відключати радіатори в кімнатах, коли сім'я збирається на кухні. Або лічити, чим дешевше користуватися: душем чи набирати воду у ванну? Або не забувати вимикати світло. Або не обігрівати повітря на вулиці. І вмикати ці лічильники найперше у мізках. Але навички ці набуваються дуже швидко — уже після першого оплаченого рахунку за комунальні послуги...

Валентина ПИСАНСЬКА.

Франкфурт-на-Майні.

Усі ми автохтони, усі ми прибульці

Історія навчає сучасників

«Застрягли, як у пастці»

Крим, розташований на стику континентів, за образним висловом Ж. Дагрона, являв собою своєрідну «обсерваторію всіх міграційних хвиль великого переселення народів, стоком осколків племен, які послідовно застрягали на півострові, як у пастці». А зіткнення тут політичних та економічних інтересів стародавніх ранньокласових утворень і євразійських держав (кіммерійці, таври, скіфи, давньогрецькі поліси, Понтійське царство, Римська імперія, сармати, алани, готи, Візантія, гунни, булгари, Хозарський каганат, печеніги, Київська Русь, Тмутараканське князівство, половці, італійські факторії, Золота Орда, Кримське ханство, Османська імперія, Росія і, нарешті, Україна — ось неповний перелік тієї етнічної та державної номенклатури, яка так чи так пов'язана з Таврією і відображена у відповідних історичних пам'ятках), надавало цьому процесові особливого колориту, незвичайної за яскравістю барв і контрастами палітри. Природне сплетення в Криму поєднальних ниток Сходу й Заходу змушувало вживатися на невеликій території представників найрізноманітніших й часто-густо взаємночужих побутових устроїв, мов і релігійних вірувань. Хвилі військово-політичних потрясінь, що прокочувалися тут, стихали, і з часом складався особливий стиль мирного життя, яке було цінніше і багатше за практику конфліктних ситуацій.

Завдяки вмінню знаходити розумні компроміси за часів античності та середньовіччя тут понад 2500 років процвітали найбільші причорноморські міста зі строкатим поліетнічним і поліконфесійним торговельно-ремісничим населенням (Херсонес Таврійський, Боспор Кіммерійський, Сугдея, Солхат-Крим, Каффа, Феодоро...). У цьому зв'язку приходять на згадку слова іспанця П'єро Тафура, котрий, прибувши 1437 року до генуезької факторії Каффи (нині Феодосія), з подивом писав: «Місто дуже велике, так само велике, як Севілья, або ще більше, може, удвічі, багатонаселене католицькими християнами, а також греками та всілякими іншими націями світу... в ужитку мови різних народів... всі народи представлено в місті».

Трансформації та деформації

Проте на відміну від безпосередності з елементами наївного сприйняття реалій життя півострова мандрівників минувшини (від античності до нового часу), радянські вчені вже не могли так «безоглядно милуватися ідилією» історичних краєвидів півострова. Погроми, розпочаті у 20—30-х рр., призвели не лише до фізичної розправи з інтелектуалами, а й до знищення наукової літератури, створення закритих спецфондів бібліотек та архівів; внаслідок цього — стагнація, а потім і деградація краєзнавства як галузі історичних знань. Ще трагічніші наслідки мали депортації німців, татар, греків, вірмен, болгар та «оргнабори» російсько-українського населення, яке мало собою (всупереч природній волі й бажанню) заповнити демографічні лакуни, що утворилися. Поспішне перейменування більшої частини населених пунктів, за задумом політичних організаторів, мало сприяти стиранню з карти півострова топоніміки як історичної пам'яті народів, які його населяли. Завершальним акордом цього процесу пролунали «наукові доповіді» сумнозвісної Кримської конференції 1952 року, коли германців і тюрків-болгар було оголошено слов'янськими племенами, що розселилися на території півострова. Холод тодішньої «дискусії» давався взнаки впродовж кількох десятиліть, часом (у вигляді атавізму) виявляється і в роботах сучасних авторів.

Відлига перебудови з весняним галасом мітингів під різнобарвними знаменами, строкатими гаслами і кулуарними рішеннями подарувала Криму ефемерний державно-політичний статус у вигляді автономії, який з часом зазнав і трансформацій, і деформацій. Та ось уже понад десять років наша автономія намагається засвідчити всьому світові своє нове політичне обличчя, доводячи собі й іншим, що вона є невід'ємною культурно-економічною частиною Причорноморсько-Середземноморського регіону. Роблячи при цьому кон'юнктурні поклони то в бік Росії, то України, а то й апелюючи до світової спільноти, часто просто спекулюючи своїм геополітичним розташуванням. Від цих метушінь політичне обличчя Криму часом набувало розпливчастих обрисів, крізь які проглядав образ дволикого Януса та ненадійного політичного партнера, який «досягнув» навіть рівня «президентської Республіки» з Конституцією і парламентом. Ми навіть на сім років раніше за Україну прийняли кращий «Закон про охорону пам'яток історії та культури». І що? Нововведення в цій сфері обернулося катастрофою для самих пам'яток. Історія Криму ще не знала такого розмаху вандалізму, знищення і пограбування національної спадщини. На сьогодні просто стерто з лиця землі сотні унікальних пам'яток старовини. На тлі нинішніх соціально-економічних «успіхів» самозамилування кримчан своєю «автономністю» приховує в собі небезпеку подальшого поділу на автономні райони, міста, селища (адже є окремо місто Севастополь). Спроби руху в цьому напрямі націонал-радикалів нагадують структури феодальних аморфних державних утворень Криму зі своїми бейликами, заморськими торговельними факторіями, мініатюрними князівствами. Проблема ще в тім, що нове обличчя Криму намагаються скласти зі старих патріархальних, пофарбованих в ностальгійні тони штампів: теплого моря у поєднанні з чарівністю краєвидів, достатком вина і рясними фруктами, фольклором, «преданий старины глубокой...» Можна обрати й інший шлях, яким намагаються йти деякі колишні радянські республіки, — шлях наслідування, намагаючись запровадити моделі, що їх десь і колись хтось випробував. Цей підхід має сенс там, де для такого експерименту є хоч якісь серйозні підстави культурно-історичного, політичного, психологічного та етносоціального плану. Проте він неприйнятний там, де цих підстав немає і реальна небезпека відторгнення привнесених новацій «автохтонним організмом». Позбавляючи себе оригінальності, що історично склалася, коли хочете — унікальності, ми втрачаємо інтерес до себе не лише з боку сусідніх держав (передовсім Росії), а й з боку успішного і такого жаданого для нас Заходу. Тож дивуємося, не знаходячи реальної і відчутної підтримки у тих, кого намагаємося наслідувати, втрачаючи при цьому інвестиції. Та бог з ними, з інвестиціями, вони потроху просочуються і просочуватимуться на півострів.

Культурна спадщина як національна ідея

Значно серйозніша справа з розумінням кожним громадянином цієї «держави» самого змісту існування такого курйозного політичного організму, як Кримська автономія у складі унітарної держави, а точніше —нашої «національної ідеї»! Якою мірою вона співзвучна із загальнонаціональною українською ідеєю (якщо така вже є)? За нинішніх умов не може розв'язати жодної із власних проблем, бо її мешканці не сприймають себе як єдине ціле, а проблеми Криму — як свої спільні проблеми. Часом здається, що півострів, який являє собою райський куточок Європи, перетвориться на постачальника «остарбайтерів», на резервуар сезонної і практично дармової робочої сили для чужих заводів, будов, полів. У такому разі на нас чекає влада криміналу і первісна економічна «система» з рівнем і способом життя, що їй відповідають.Гадаю, що однією із складових нової національної ідеї, її джерелом може стати культурна спадщина. На жаль, її найчастіше трактують лише як національну спадщину —самої лише титульної нації, допускаючи для інших у кращому разі статус терпимості — резервації російської, української, татарської, грецької, вірменської, єврейської, німецької, болгарської та іншої культури, статус етнокультурних емігрантів у себе на батьківщині. Такий підхід небезпечний передусім провінціалізмом, коли «національне» розуміють просто як «політично вигідне» або «екзотичне». Такі ідеї за самою своєю суттю деструктивні, бо націлені на роз'єднання мешканців країни, їх сортування на «господарів» і «тих, хто перебуває тимчасово». Це ідеологія, придатна для громадянських війн, і на ній ніколи не збудуєш гармонійне в етносоціальному плані прийдешнє. Ні для кого, либонь, не таємниця, що так звану «національну культуру» насправді створює творча інтелігенція, що відбирає з минулого навіть власного народу тільки те, що, на її думку, придатне як «національний символ», викреслюючи решту. Тому складність економічної, політико-правової, етносоціальної і конфесійної ситуації, що склалася в Автономній Республіці Крим за останні роки, породила безліч псевдонаукових праць, які претендують на «глибоке і всебічне» вивчення історичного минулого народів, що раніше населяли півострів і нині мешкають на його території. Деякі з цих «праць» нині навіть рекомендовано як посібники для викладачів шкіл і вузів. Як приклад можна навести твори, котрі мали політичний резонанс: В. Возгрин «Исторические судьбы крымских татар» (Москва: Мысль, 1992. — 446 с.), А. Андреев «История Крыма: Краткое описание прошлого Крымского полуострова» (Москва: Изд-во Межрегиональный центр отраслевой информатики Госатомнадзора России, 1997. — 355 с.). Не будучи взагалі фахівцями в будь-якій галузі народів Криму чи Причорномор'я (тому ці роботи мають яскраво виражений компілятивний характер), автори ставлять перед собою і «успішно» розв'язують амбіційні політичні завдання: у першому випадку доводиться, що лише кримських татар можна вважати автохтонним населенням півострова, а у другому вочевидь переважає гротескно-шовіністичне забарвлення. Після прочитання і розмов з іншими читачами починаєш раптом розуміти, що іронія стосовно таких праць недоречна. Попри наївність викладу і поверховість знань, етнопсихологічний відгук на них може бути далеко і не зовсім наївним. А до чого ведуть спекуляції на історико-етнологічної і конфесійні теми, добре бачимо на сумних прикладах кавказького і балканського регіонів. І не така велика різниця, в якій «оправі» подають історичний матеріал — «ультра-національній» чи «шовіністичній». Це два різні крила одного некерованого літака, що падає, який, упавши на землю, зробить долю всіх його пасажирів — мимовільних заручників національно-егоїстичних політичних амбіцій — однаково сумною.

Тим часом справжня культурна спадщина Криму унікальна. Скільки б ми не заглиблювалися в минувшину, кримська земля завжди виявлялася місцем, де стикалися і взаємодіяли, інформаційно-духовно збагачуючи одне одного, культурні світи номадів і землеробів. Тут відбувався діалог Середземномор'я, Центральної Європи, Малої Азії з Близьким Сходом, Східної Європи і Великого євразійського степу. Результатом було й залишається дивовижне змішання народів і мов, якого не побачиш ніде в Європі. Походження предків з різного етнічного кореня, одинаково вільне володіння двома-трьома мовами (у XIV ст. мешканці півострова розмовляли 35 мовами) тут завжди було нормою для більшості населення. Немає сенсу поділяти мешканців Криму на «автохтонів» і «прибульців»: усі ми автохтони, усі ми прибульці. Яка різниця, що одні з нас прийшли сюди (в історичному вимірі) вчора, інші позавчора, а наступні прийдуть завтра? Для одних вона була, а для інших стала батьківщиною. Її здобуття потребує усвідомлення всіх мешканців країни як представників єдиної української нації, за ознакою громадянства, а не мови і не походження, усвідомлення всього того, що насріднить, а не роз'єднує, подолання всіх штучно створених кордонів. У цьому запорука нашого спільного гідного майбутнього. Нові нації, якою є, приміром, народ України, завжди формуються, переживаючи «хворобу самоусвідомлення». І для цього потрібна тривала гуманна «історична терапія», що стирає «білі плями» на великому геополітичному просторі, що його колись об'єднував Союз.

Віктор МИЦ,
директор Кримського філіалу Інституту археології НАН України, кандидат історичних наук.

Освіта

Дбати про освіту для себе й для світу

Сьогодні Уманський державний педуніверситет імені Павла Тичини відзначає своє 70-ліття.

Наш вуз нині — це шість факультетів із 18 спеціальностями, понад 4000 студентів, 210 викладачів. Серед них один членкор АПН України, 19 докторів і 88 кандидатів наук, доцентів. За останні три роки ними опубліковано близько 1000 наукових праць (11 монографій, 16 підручників, 38 посібників, 95 методичних розробок). В аспірантурі навчаються 25 осіб, десять викладачів готують докторські дисертації. З усіх спеціальностей готуємо магістрів, діє екстернат.

Реформування освіти, розпочате в колективі десять років тому, дає відчутні результати. Ми набули значного досвіду, працюємо з урахуванням вимог цілісної науки, глобального навчання. Без розуміння важливості саме такої освіти в XXI столітті робити нічого.

Тому колектив у постійному творчому пошуку. Ми вивчаємо досвід кращих наших і зарубіжних вузів. Широко впроваджуємо новітні навчальні технології, пакетні комп'ютерні програми, нові види навчально-методичного забезпечення.

Наша мета — підготовка педагогів за пріоритетною системою абсолютної освіти, яка дає можливість впевнено почуватися в нестабільному суспільстві, бути всебічно ерудованими, вільно володіти кількома мовами, грати на музичних інструментах, малювати, віршувати, працювати з комп'ютером, а ще — розумно організовувати своє життя і забезпечувати щастя собі і своїй сім'ї.

Нам вдалося зберегти традиційні напрями підготовки фахівців і відкрити ряд нових, приміром, нетрадиційного для педвузу економічного факультету, який готує фахівців насамперед для Черкаського регіону за спеціальностями економіка підприємств, фінанси. Є й інші задуми.

Гріх забувати й про сільську школу. Треба виробити розумну стратегію щодо неї, шукати самостійні шляхи її розвитку. Треба готувати особливого вчителя для села: це має бути викладач двох-трьох дисциплін. Досвід показує, що там легко адаптуються випускники-вихідці з села, тому у вузах типу Уманського, який готує сільських учителів для ряду областей, має приділятися особлива увага абітурієнтам із сільської місцевості, які нерідко програють за якістю підготовки випускникам з міста.

Тому ми пропонуємо зберегти цільовий адресний набір сільської молоді на рівні 50 чи 60 відсотків і відновити для них інститут підготовчих відділень, на які зараховувати тих, хто не пройшов за конкурсом в цей або інший вуз. Мета — за рік підготувати цих дітей до навчання на найбільш наукоємних факультетах.

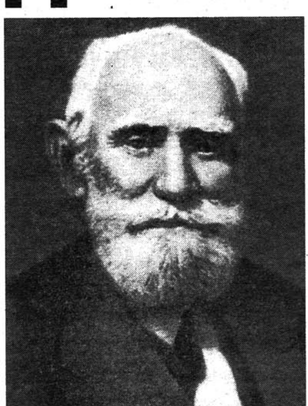
Уманський університет прагне бути одним із центрів розвитку нашої педагогічної науки. Освіта тут має бути рівна світовим стандартам за змістом і національною спрямованістю, щоб наша нація залишалася однією з найосвіченіших, щоб майбутніх українців наставляли на праведний шлях добра педагоги з гарячими серцями, з чистими помислами. Дай, Боже!

Володимир КУЗЬ,
ректор Уманського державного педагогічного університету, член-кореспондент АПН України, професор.

На фото: Володимир Кузь (праворуч) проводить засідання ректорату Уманського педуніверситету.

«Тварина року» досягла високої мети

Зроблено крок у нове тисячоліття

Зустрічайте ювілейну загальнонаціональну програму «Тварина тисячоліття»!

Весна останнього року тисячоліття, що минає, стала часом протистояння двох могутніх проектів, здатних повести за собою мільйони однодумців — «Людина року» та «Тварина року»

Одразу зазначимо, що обидва проекти ні юридично, ні організаційно, ні політично не перетиналися біля своїх джерел. Кінець року ознаменувався в проекті «Людина року» підготовкою до святкування 5-річного ювілею.

Водночас у лавах проекту «Тварина року» стався політичний розкол. Аматори-«собачники» оголосили про реєстрацію в Міністерстві юстиції авторського права на загальнонаціональну програму «Тварина року». Нині цьому проектові протистоїть «Тварина тисячоліття».

Це не означає, що молодий проект хоче протиставити себе святкуванню 5-річчя загальнонаціональної програми «Людина року». Адже «Тварина тисячоліття» святкує 2000-й ювілей всього живого на землі.

Безперечним лідером, що несе священний вогонь любові до братів наших менших, на презентації загальнонаціональної програми «Тварина року» стали представники зелених, які нині можуть претендувати або на те, щоб очолити «Тварину року» або «Тварину тисячоліття», чи то об'єднати два могутні проекти і вже тоді здобути всі шанси пронести священний вогонь Прометея, отримавши номінацію конкурсу «Людина року» з рук Аркадія Райцина, і в такий спосіб «досягти високої мети на арені політика, патріота і зворушливого батька братів наших менших».

Нині перед «Твариною тисячоліття» стоїть нелегка, але благородна мета: «переступити через «мінні поля», розставлені, як стверджує «Тварина року», Міністерством юстиції. Зрештою, за останню тисячу років на теренах нинішньої України мешкало так багато всіляких істот, що у Міністерства юстиції не повинна піднятися рука заборонити прославляти їхні досягнення у «формуванні власного «Генофонду-Престижу».

Та, любі читачі, будьмо оптимістами і побажаємо «Тварині тисячоліття» та «Тварині року» знову об'єднатися і дивитися з посмішкою в завтрашній день.

Адже обидві загальнонаціональні програми йдуть до високої мети і, як стало відомо із джерел, що заслуговують на довіру, одну з них буде названо іменем славетного вітчизняного фізіолога Івана Павлова, а другу — іменем улюбленця всіх, навіть тварин, гумориста-класика Аркадія Райкіна.

Сейф... під вартою,

або Як вінницькі податківці «втопили» «Волну» — одне з місцевих виробничо-комерційних підприємств

Ключі

Одразу зауважу: податківці не знайшли порушень у діяльності підприємства «Волна». У довідці про результати перевірки про це так і записали (цитую): «... порушень установленого порядку нарахування і сплати податків та інших обов'язкових платежів до бюджету і позабюджетні фонди не встановлено».

Щоб поставити крапку, податковим міліціонерам Вінницької міської ДПІ — саме вони перевіряли «Волну» — залишалося зняти пломби з сейфа в бухгалтерії підприємства. Таких пломб дві. На одній значиться прізвище Є. Мисника, оперуповноваженого податкової міліції, на другій — В. Цюпко, вона — старший державний податковий ревізор-інспектор. Сейф опломбували перед початком перевірки — 17 вересня 1998 року. Роботу перевіряльники закінчили давним-давно — довідка про це датована десятим червня 1999 року. А сейф дотепер тримають... під вартою. Ні мало ні багато — вже більше двох років(!?).

Без документів як працювати? На час, коли пишуться ці рядки, на розрахунковому рахунку підприємства, смішно сказати, трохи більше п'ятдесяти гривень. Це із 457,7 тис. грн. валового доходу, що їх мали перед перевіркою. «Волна» б'ється в пошуках правди, та все марно. Володимир Лізунов, директор підприємства, має надію, що публікація потрапить на очі голові ДПА, і, може, тоді нарешті справа зрушить з місця і підприємство знову запрацює.

Суд

«Волна» здебільшого займалася реалізацією автомобілів: мали наїжджену колію до Німеччини, співпрацювали з однією з тамтешніх фірм. Митне оформлення авто у таких випадках не передбачало сплати ПДВ — так гласить чинне законодавство. Точніше, податок усе-таки сплачували, але з подальшим поверненням його суми підприємству. Насправді ж кошти повертати ніхто не поспішав. У підприємців терпець урвався і вони нагадали про себе: звернулися до міської ДПІ з письмовою претензією. За словами директора, податківці за таке не на жарт розсердилися. Гнів їхній, мабуть, наростав у міру того, як «Волна» двічі вигравала справи за позовом до податкової інспекції в арбітражному суді області. Тільки таким чином удалося повернути свої кошти.

Розписка?

День 17 вересня 1998 року запам'ятався підприємцям візитом до них згаданого вище оперуповноваженого податкової міліції майора Є. Мисника. Метою його візиту було вилучення бухгалтерських документів підприємства — податківець мав на це відповідну постанову. Віддавати документи без їх опису, на чому наполягав міліціонер, підприємці не погодилися. Він, посилаючись на те, що поспішає, опломбував сейф і пішов у справах.

Минуло одинадцять днів і на порозі з'явилася ревізор-інспектор В. Цюпко. Як сказала, для продовження перевірки. Для роботи їй виділили кімнату. Щоб дістати документи, інспектор зняла пломбу і почала працювати. Але затрималася недовго — через декілька днів, як стверджують працівники бухгалтерії, її вже не бачили на підприємстві. На сейфі знову з'явилася пломба. Тепер уже її повісила В. Цюпко. Згодом навідався попередній перевіряльник Є. Мисник, щоб поновити свою пломбу.

Яке ж було здивування підприємців, коли вони випадково знайшли розписку про те, що В. Цюпко забирає з собою частину документів, не залишивши їх копій. Без складання відповідного документа. «Тишком-нишком, ніби вкрала...»

Після звернення підприємців до прокуратури у податковій, схоже, визнали, що вчинені їхніми працівниками дії є протизаконними. Інакше тепер не пропонували б оформити як треба факт вилучення документів. Заднім числом?.. У «Волні» на таке не погоджуються. «Де гарантія, — каже юрист підприємства Сергій Бельцер, — що окремі із забраних документів не знищено або не сфальсифіковано?..»

Спокуса

Дивним чином перевіряли «Волну»: почали, як зазначено в довідці, 25 вересня 1998 року, а закінчили 10 червня уже 1999-го, щоправда, з перервою майже на вісім місяців. Але про тайм-аут, стверджує керівник підприємства, податківці не повідомляли. Та й взагалі казати про якусь перерву нема підстав: з керівником і бухгалтером «Волни» постійно спілкувалися — то запрошували до податкової, а то й зустрічалися, як то кажуть, на нейтральній смузі.

Так, 11 листопада 1998 року пані Цюпко запросила керівника зустрітися у... райцентрі Калинівка, що за 20 кілометрів від Вінниці. Наступного дня на її прохання

відбулася ще одна зустріч, уже в обласному центрі (у довідці зазначено, що в цей час податківці брали перерву у проведенні перевірки). Лізунов каже, що від таких «побачень» нічого доброго не чекав. Тому, йдучи на них, озброювався диктофоном. Касет із записами «довірчих» бесід зібралося аж 18(!). На деяких із них такі спокусливі обіцянки з боку доблесних податківців!..

— Якщо відповідній службі ДПА України цікаво знати, як спілкуються з підприємцями окремі вінницькі податківці, — каже на закінчення розмови В. Лізунов, — я готовий передати їм копії цих касет. Заодно — ще низку документів, які проливають світло на те, чому перевіряльникам конче потрібен компромат на наше підприємство. Адресу і телефони залишаю в редакції.

Іван ПЕРЕНЧУК.

Вінниця.

Що є у власкора з документів

1. Лист до редакції. 2. Довідка про результати перевірки підприємства «Волна». 3. Рішення арбітражного суду про повернення пені й відсотків ПДВ. 4. Розписка, залишена одним із перевіряльників. І нарешті — фото відомого опломбованого сейфу.

Запитання: які ще потрібні документи?..

З повагою В. СКРИПНИК.

Туркменське соло на газовій трубі

з оркестром запорізьких товаровиробників

Досягнення угоди про постачання туркменського газу в Україну відкрило додаткові можливості для подальшого нарощування обсягів промислового виробництва в Запорізькій області. Адже під час переговорів Президента України Леоніда Кучми з керівництвом Туркменистану попередньо обговорювалися зустрічні поставки запорізьких трансформаторів, газоперекачувальних станцій, автомобілів тощо.

— Тепер усе залежить від нас, наших підприємств — від того, наскільки злагоджено ми спрацюємо: як нам вдасться переконати туркменських колег брати запорізькі товари й продукцію, — каже голова Запорізької облдержадміністрації Олесій Кучеренко. — Перспективи обнадійливі, і я з великим оптимізмом дивлюся на реалізацію цього контракту. Єдине, що, на мій погляд, може завадити цьому — не завжди послідовна позиція центру в ставленні до регіонів. Сьогодні також розгорнеться боротьба за те, хто все-таки реалізовуватиме цей контракт: НАК «Нафтогаз України» чи регіональні компанії, які пропонуватимуть продукцію, що виробляється в областях. Можу сказати, що позиція чотирьох голів обласних держадміністрацій — Дніпропетровської, Сумської, Одеської та Запорізької, які входили до складу делегації, знайшла підтримку в Президента України. Це — велика довіра, яка, певен, принесе дійову допомогу нашим підприємствам. Нашу квоту і своє місце в цьому контракті ми здобудемо й відстоїмо.

Як повідомив Олексій Кучеренко, запорізькі підприємства отримають конкретні замовлення ще й із Узбекистану.

Олександр АБЛІЦОВ.

Останній у черзі — не так уже й погано

Населення Донеччини отримує електроенергію без перебоїв, а скарг на аварійне від'єднання від мешканців населених пунктів майже не надходить. Як пояснив начальник служби енергонагляду Анатолій Єгоренко, у графіках аварійних від'єднань різні категорії споживачів розбито на десять черг, до того ж населення значиться під останнім та передостаннім номерами.

Найбільші проблеми нині з промисловими споживачами — щодоби за невчасну оплату енергетики припиняють надання послуг майже сотні підприємств та організацій.

Серед боржників — Красногорівський вогнетривний комбінат, завод «Торезтвердосплав», Сіверський доломітний комбінат та інші. Окремі бригади виїжджають на село: сільськогосподарські підприємства місяцями не сплачують за спожиту електроенергію.

Від'єднують лише виробничі об'єкти. Самі селяни не потерпають.

Більш як 85 відсотків акцій генеруючої компанії — ВАТ «Донбасенерго» — закріплено за Фондом державного майна України, із них 50 відсотків плюс одна акція є власністю держави, решта може підлягати продажу.

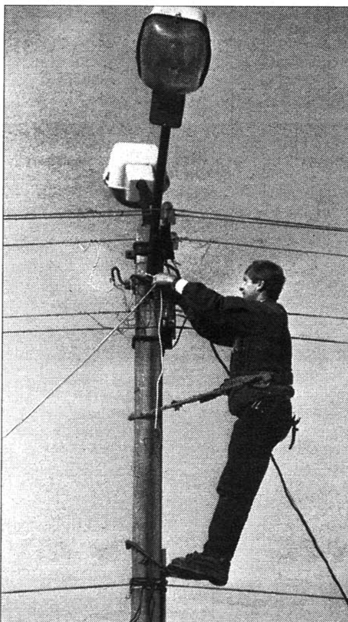
А ось мешканців восьми сіл області питання аварійних від'єднань уже не хвилюють. На довгі тижні ці населені пункти знеструмили, відрізавши кілометри кабелю, мисливці за кольоровими металами.

Ліна КУЩ.

Фотофакт

Переведення зовнішнього освітлення наших міст і сіл з ламп розжарювання на сучасні галогенні світильники вітчизняного виробництва — нагальна потреба. Якщо, звичайно, хочемо бачити Україну країною високої культури енергоспоживання. Адже новітні освітлювальні прилади споживають енергії на порядок менше, ніж звичні для нас «лампочки Ілліча».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Борги за чужі гріхи

Енергозбереження

За рівнем оплати спожитого природного газу Закарпаття посідає одне з перших місць серед регіонів України. Та це не означає, що проблем із його постачанням нема. Які ж причини?

— Їх цілий «букет», — каже голова правління ВАТ «Закарпатгаз», директор філії дочірньої компанії «Торговий дім «Газ України» Семен ТИЖУК. — Перша —борги за спожитий газ. Серед найбільших боржників —підприємства комунальної теплоенергетики, котрі винні майже 65 мільйонів кубометрів газу вартістю понад 12 мільйонів гривень, а розрахувалися лише на 65 відсотків. Борги були б значно більші, але їх вдалося істотно погасити завдяки сприянню обласної державної адміністрації. У повних обсягах проведено розрахунки організаціями й установами, що фінансуються з місцевого бюджету, на 96 відсотків — із державного. Населення за спожитий газ розрахувалося на 87 відсотків. До боржників підхід жорсткий: боргуєш —будеш без газу. Бо, як мовиться вже не раз і на всіх рівнях, газ — це товар, за який треба платити.

Відстрочку надаємо тільки тим, хто за межею бідності. Однак зауважу: серед боржників — і власники престижних «іномарок», і будинків, житлова площа котрих вимірюється ледь не гектарами. І тільки тоді, коли припиняємо подавання газу, вони знаходять кошти. Загальні борги населення — майже 20 мільйонів гривень. Та це ще не вся біда, бо є й інші чинники, які заважають нормальному функціонуванню нашого складного господарства, що поза сферою нашого впливу.

— Чи характерні вони для інших регіонів?

— Безперечно, але Закарпаття має свої специфічні особливості. Листопадова повінь, що болісно вдарила по Закарпаттю рівно два роки тому, завдала ВАТ «Закарпатгаз» збитків більш як на 740 тисяч гривень. Наслідки стихії — пошкоджені або зруйновані газопроводи та опори їх переходів через річки у багатьох місцях. Їх відновлення провели власним коштом, і цих втрат нам ніхто не компенсує, хоча газопроводи — власність держави. Пошкоджені об'єкти увійшли до затвердженого списку тих, що постраждали від стихії. На їх остаточну відбудову потрібно ще понад 100 тисяч гривень, яких нема.

Друге. Єдині тарифи на транспортування газу магістральними і розподільчими газопроводами по всій державі. Але ж доставити «голубе паливо» у гірську глибинку — не все одно, що магістральним газопроводом у регіони, ближчі до постачальника. Тому тут потрібна диференціація. Не компенсована нам різниця у тарифах, що становить більш як 3 мільйони 500 тисяч у. о. і «Головпобутгазом».

Третє. Протягом кількох останніх років газопроводи практично не обслуговуються, й тепер багато з них в аварійному стані. Ми не маємо коштів навіть на катодний захист, не кажучи вже про ремонти. У загрозливому стані й той газопровід, що веде до обласного центру. Тож чи не станеться так, що навіть за наявності газу його транспортувати не буде чим? Невже треба чекати біди й потім гарячково вишукувати кошти, при цьому набагато більші від тих, що потрібні нині?

— Семене Васильовичу, з 29 жовтня до 5 листопада в Україні було проголошено національний тиждень енергозбереження.

— Тижні, декади, місячники — не вихід із становища. Дбати про енергозбереження треба щохвилини. Ми ж дуже марнотратні. Бо чим, приміром, обертається затягування опалювального сезону — відомо кожному. Коли в холодній квартирі мерзнуть руки, її мешканці запалюють усі конфорки газової плити, особливо там, де немає лічильників обліку.

Непродуктивні втрати породжені також низькою точністю наших лічильників та можливістю «накрутити» окремі їх типи підприємливими користувачами. Недосконале й інше газове обладнання з огляду на його дрімучу застарілість. Додаймо, що в часи, коли існували ліміти на постачання газу й техумови видавалися тільки на його під'єднання до газових плит, а особливо — у сільській місцевості, про якісь там лічильники не було й мови, бо «голубе паливо» обходилося його користувачам майже безкоштовно.

А нині у таких квартирах і будинках — масове несанкціоноване, м'яко кажучи, використання газу. І не лише для опалення житла, а й подекуди — для обігріву теплиць. Прокладаються «підпільні» шланги, для форми, чи пак, для контролера, ставиться балон зі скрапленим газом, мовляв, це він забезпечує тепловий комфорт — і все. Таких «об'єктів», до яких треба приставляти контролерів, в області кілька тисяч. Вихід — створити фонд для придбання лічильників і встановлювати їх в обов'язковому порядку. Витрати окупляться за один—два опалювальні сезони. Підраховано, що на їх придбання треба півтора мільйона гривень, а несанкціонований відбір газу обходиться нам у більш як двадцять мільйонів.

— А борги минулих літ?

— На перше жовтня вони становили більш як 43 мільйони доларів США. Здебільшого — це курсова різниця на час придбання газу. Ми купували його за долари, а відпускали населенню, тепломережам, бюджетним організаціям — за гривні. У результаті — курсова різниця. Основні кредитори — це структури НАК «Нафтогаз України», тому вкрай необхідно, щоб вони відстрочили платежі з наступною їх реструктуризацією між підприємствами системи, визначили джерела фінансування курсової різниці, бо вини тут нашої нема.

— Ви казали, та й не тільки ви, що газ — це товар, і за нього треба платити.

— Так. Але товаром він офіційно ніне визнаний. Чинне законодавство нині од цього ще не передбачило. Тому вважаю, що парламент має якнайшвидше визначитися з цим, прийняти відповідний закон, бо штрафні санкції до тих, хто, відверто кажучи, краде газ, у кілька сотень разів нижчі від несанкціонованого користування ним. Розв'яжемо цей гордіїв вузол — і не треба буде оголошувати національні тижні енергозбереження.

Розмовляв Іван ГУДЗОВАТИЙ.

У номер

Київ

Найважливіша галузь

(Початок на 1-й стор.).

Ми високо цінуємо величезні досягнення наших ветеранів енергетики, науковців, фахівців, працівників енергетичного виробництва всіх рівнів, які гігантськими зусиллями створили в Україні могутній енергетичний комплекс — потужні теплові, атомні, гідравлічні електростанції, об'єднану енергетичну систему країни.

Сьогодні, в умовах переходу до ринкової економіки, наш обов'язок полягає у забезпеченні надійного й ефективного використання цього енергетичного потенціалу.

Віддаючи велику шану енергетикам за величезні досягнення, за важку, самовіддану щоденну працю, не сумніваюсь, що ми разом з вами зможемо піднести на сучасний рівень українську енергетику й увійти до європейського співтовариства з енергоефективною економікою».

Чорнобиль: дні і ночі, що були і що будуть...

Між 26 квітня 1986 року, коли вибухнув четвертий реактор Чорнобильської атомної, і 15 грудня 2000 року, коли поворотом ключа назавжди зупинено станцію, пролягло майже 15 років.

Перші чорнобильські дні і ночі для одних стали смертним вироком одразу, для тисяч інших рятувальників від всесвітньої катастрофи — з відстрочкою. На цвинтарях Росії, Білорусі, України, всіх колишніх республік Радянського Союзу продовжують виростати свіжі могили «чорнобильців», политі слізьми матерів, дружин, дітей. Суворі і гіркі цифри статистики свідчать: тільки в Україні за ці 15 років невидима смерть —радіація, що чатує довкола без запаху, кольору і звуку, забрала майже 500 тисяч людських життів, а щороку залишають цей світ 40—50 тисяч «чорнобильців».

Це — страшна ціна чорнобильських днів і ночей, що були.

Поминальний молебень 15 грудня за участю керівників держави у Національному заповіднику «Софія Київська», присвячений ліквідаторам-«чорнобильцям», яких уже немає, увібрав скорботу кожного з нас, зворушив пам'ять і роз'ятрив серця. Того ж дня на урочистостях у палаці «Україна» Президент Леонід Кучма дав команду зупинити роботу останнього реактора ЧАЕС.

У мільйонів людей ця команда, що була демонстрована по вітчизняному і Євротелебаченню і виконана диспетчерами третього блока станції, викликала рятівне зітхання. А у мільйонів наших співвітчизників, яких зачепив радіоактивний смерч, одночасно і тривожний запит: що принесуть їм чорнобильські дні і ночі, які будуть. Поки що багато солодких обіцянок. Поки що Президент бере патронат над проблемами енергетиків і мешканців Славутича. Поки що Прем'єр-міністр заступає на вахту виконання президентського патронату. Поки що міжнародні банки обіцяють щедрі кредити за доглядом і реконструкцію «саркофага», на добудову потужностей на Рівненській і Хмельницькій атомних. Поки що сотні тисяч постраждалих від аварії на ЧАЕС постійно борються за збереження своїх пільг... Поки що для тисяч завтрашніх безробітних у зв'язку із закриттям станції чорнобильські дні і ночі, що будуть, вселяють стільки ж неспокою, скільки й надій.

Фотофакт

З нагоди професійного свята Київська міська державна адміністрація вручила подяки столичним енергетикам.

***На знімку:** старший машиніст Микола Семиног.*

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

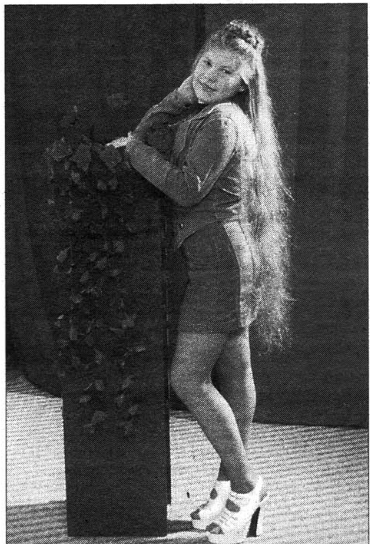
Серед боржників — власники престижних «іномарок» і будинків

Конкурс

«Ой не ріж косу...»

«Мені всього тринадцять років, навчаюся в сьомому класі, — пише Людмила Гнесюк з Новоград-Волинського Житомирської області. — Дуже люблю красиве довге волосся. Довжина моєї заплетеної коси 85 сантиметрів. Я — учасниця телеконкурсу «Снігова царівна» і навіть увійшла в десятку кращих»...

Прикмети грудня

- **Якщо зима не настала в грудні й січні, то вона не настане і до 10 лютого.**
- **Якщо спекотним був липень, то грудень буде морозяним.**
- **Чистий блакитний колір неба взимку — ознака стійкої ясної погоди.**
- **Взимку сухо й холодно, влітку — сухо й жарко.**
- **Сніг на полях — зерно в засіках.**

Афоризми

■ У чарці туга шукає полегкості, малодушність — хоробрості, нерішучість — упевненості, сум — радощів, а знаходять — лише загибель.

Б. ДЖОНСОН.

■ Влада однієї людини над іншою занепащає передусім владаря.

Л. ТОЛСТОЙ.

■ Зовнішність чоловіка служить надто незначною запорукою за нього, та все одно вона неабияк важить.

М. МОНТЕНЬ.

■ Поки філософи сперечаються, що є головним — чеснота чи насолода, шукай способу мати й те, й інше.

Ф. БЕКОН.

■ Незаслужене страждання збентежує, а заслужене — прибиває.

І. КАНТ.

■ Найвища хоробрість — це вчинити без свідків те, що вважав себе здатним зробити привселюдно.

Ф. ЛАРОШФУКО.

■ Навіть найневинніший жарт можна собі дозволити лише з людьми ввічливими й розумними.

Ж. ЛАБРЮЙЄР.

Надіслав **Федір КУЧЕРЯВИЙ.**

Харків.

Сам собі майстер

■ Діряве відро, якщо під рукою немає засобів для серйознішого ремонту, можна швидко «запаяти» поліетиленом. Уставте в отвір згорнутий конусом шматок поліетиленової плівки (гострим кінцем назовні) і підпаліть його з обох кінців. Розплавлений поліетилен заплавить отвір.

■ Надійно закріпити колодязне відро можна так: відігнути кінець дужки відра, вийняти її з вушка, надіти ланку ланцюга, вставити дужку на місце і знову загнути кінець.

Народний календар

У грудні сонце на літо, а зима на мороз повертає

17 грудня — Варвари. Дівчата в цей день заготовляли галузки з вишень і ставили у воду: якщо гілочки зацвітали на Різдво, то це віщувало про швидкий шлюб. Яка погода на Варвари, така й на Різдво.

18 грудня — Сави. Жінки збиралися в рукодільницькі гурти, бо прийшла пора «і савити, і варварити, і куделю кучмити».

19 грудня — Миколи. Зимового Миколу відзначають особливо урочисто. Вважається, що він захисник усіх бідних і знедолених. Та найбільше його пошановують діти, для яких він є почесним охоронцем і вручає їм гостинці.

20 грудня — Амвросія, Андросія. Дівчата цього дня «трусили груші», примовляючи, що «то не груші, а хлоп'ячі душі». Котрій з них уночі присниться хлопець, за того, вважалося, й заміж вийде.

22 грудня — Ганни. Прийшли Ганки — сідай в санки. На цей день припадає зимове сонцестояння, після чого воно повертає на літо, а зима на мороз.

Астрологічний прогноз на 18— 24 грудня

Якщо ви не злякаєтеся і зробите рішучий крок назустріч невідомості, то цей крок докорінно змінить ваше життя, і ви залишитеся у виграші.

ОВЕН. Цей тиждень використайте для співпраці та спілкування з партнерами і оточуючими людьми. Ваше світське життя може сприяти романтичним захопленням.

ТЕЛЕЦЬ. У ці дні ви проявите в роботі більше енергії та ентузіазму, і це добре, оскільки у вас має бути багато справ — на робочому місці та вдома. Вам непогано було б зайнятися фізичними вправами, поліпшити свою форму.

БЛИЗНЯТА. Романтичні задуми можуть бути втілені в дійсність. Удалий час для далеких поїздок, зміцнення зв'язків з іноземцями та людьми здалека. Відвідайте театр, музей або виставку.

РАК. Ви будете здатні цього тижня просунутися в розв'язанні проблем, пов'язаних з оселею, особистим майном, сімейними взаємовідносинами, бізнесом або операціями з нерухомості. Можете в цей час розпочати ремонт.

ЛЕВ. Фізично активна атмосфера, що оточує вас у цей період, сприятиме активному спілкуванню та діяльності, особливо пов'язаної з братами, сестрами й сусідами. Ви станете скоріш людиною дії, аніж мислителем.

ДІВА. Вас вабитимуть цілі, вельми гідні вашої уваги. Вони можуть бути пов'язані з фінансовою й діловою сферою діяльності. Допомогу в пошуку додаткового заробітку може надати чоловік. У вас можуть поліпшитися умови праці.

ТЕРЕЗИ. Для вас сприятлива фізична активність. Ви будете нетерплячі й неспокійні. Скористайтеся натхненням та інтуїцією, продемонструйте свої здібності та навички, але не забувайте про обережність.

СКОРПІОН. Протягом цього тижня вам необхідно взяти участь у діяльності доброчинних організацій і установ. Можливі вдалі операції, пов'язані з нерухомістю, а також купівля або продаж предметів розкоші для дому.

СТРІЛЕЦЬ. Ваші дії будуть результативнішими, якщо спрямуєте їх на співпрацю з групами людей або з організаціями. Активну допомогу можуть надати друзі. Розпочніть цього тижня здійснення своїх перспективних планів.

КОЗЕРІГ. Ваша енергія й ентузіазм спрямовуватимуться на саморекламу. Можливо вам доведеться робити додаткову роботу для свого начальника, для уряду або іншого органу влади.

ВОДОЛІЙ. Для вас важливо буде виглядати якомога привабливіше й акуратніше, оскільки ваша зовнішність здатна справити такий же істотний вплив на результат справи, як і освіченість.

РИБИ. За власним вибором або через певні обставини вам доведеться зайнятися збиранням або сплатою боргів. Справи, пов'язані зі спільними прибутками або спільною власністю, можуть зажадати від вас активних дій.

Півтора археолога — вже музей

Історія з конверта

Одному з найбільших сільських музеїв України — Мезинському археологічному — цього року виповнилося 35 років. Про це мало хто знає. Тому я — давній читач «Голосу України», а за сумісництвом засновник, старший науковий співробітник і директор цього музею — хочу «розсекретити» цей ювілей.

На початку століття в Мезині на Чернігівщині було розкопано відому палеологічну стоянку. Тут знайшли найдавніші в Україні витвори мистецтва: орнаментовані браслети з бивнів мамонта, фігурки «птахожінок», аналогів яким, на думку вчених, у світі немає. 1962 року розкопки припинилися. І невдовзі територія стала більше схожа на звалище.

Цього не можна було допускати. Тому три роки потому я став ініціатором створення музею. А, по суті, й основним провідником цієї ідеї. Нині в музеї діє шість відділів: палеоліта, неоліта й бронзи, раннього заліза і давніх слов'ян, Київської Русі і середньовіччя, XIX століття, сучасності. Серед найяскравіших знахідок — зображення сузір'їв у похованнях доби бронзи і «напівземлянка металурга» IX—X століть.

Штат музею невеликий: я та техпрацівник на півставки. Але нечисленність не завадила нам опублікувати більш як тридцять наукових робіт. Нас радує, що такий «саморобний» музей дуже подобається відвідувачам.

Василь КУРИЛЕНКО,
директор Мезинського археологічного музею.

Коропський район Чернігівської області.

ВІД РЕДАКЦІЇ. ***Наші найщиріші вітання музею-ювіляру і найкращі побажання його співробітникам.***

Якщо у вас ростуть вуса...

Запитання по суті

Мені лише 25 років, а життя вже немиле. І все через те, що після пологів у мене почали рости вуса. Я у відчаї, не можу позбутися такої напасті. Може, хтось знає секрети лікування — поділіться, будь ласка.

С. К.

Донецьк.

Це серйозне захворювання і називається воно гирсутизм. Причина його появи — надмірне продукування чоловічих статевих гормонів, андрогенів. У нормі андрогени виробляються в жіночому організмі у невеликій кількості яєчниками і наднирковими залозами. При різних порушеннях їхніх функцій кількість андрогенів зростає. Дуже часто надмірне оволосіння у жінок є зовнішнім проявом такого захворювання, як склерополікистоз яєчників. У таких випадках обов'язково треба звернутися до гінеколога і до ендокринолога.

Усміхніться!

Батько чи не батько?

Тато:
— Ти чому грубіяниш мені, Вовчику, батько я тобі чи не батько?

Вовчик: — Ну ти, старий, і задаєш ребуси! А я звідки знаю?

Володя СТЕПАШИН.

Львів.

Мал. Олега ТЕСЛЕРА.

Корисно знати

■ Якщо ви хочете завжди мати під рукою запас цементу, відразу після покупки упакуйте паперовий мішок з цементом у поліетиленовий мішок або обгорніть його плівкою. Захищений від вологи цемент добре зберігається протягом кількох років.

Редактор номера Яків ГАЛЬЧЕНКО.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- **За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.**
- **Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.**
- **За точність викладених фактів відповідальність несе автор.**
- **Рукописів не повертаємо.**
- **Листування з читачами — тільки на сторінках газети.**
- **При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.**

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 179041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311233.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України: 01008, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com